

Kasper Jørgensen

Kan brug af høreapparat mindske risikoen for demens?

Ukorrigeret høretab udgør en væsentlig risikofaktor for senere udvikling af demens. Anvendelse af høreapparat ser imidlertid ud til at sænke risikoen til et niveau, der svarer til baggrundsbefolkningen. Det viser et stort videnskabeligt studie baseret på registerdata fra mere end 437.000 personer.

Ukorrigeret høretab udgør en væsentlig risikofaktor for senere udvikling af demens. Brug af høreapparat ser imidlertid ud til at sænke risikoen.

Sammenhængen mellem høretab og demens er veldokumenteret i flere tidligere studier. En metaanalyse foretaget af *the Lancet Commission for dementia prevention, intervention and care* i 2017 fandt således, at høretab var associeret med helt op til 94 % øget demensrisiko.

Aktuelt har en international forskergruppe ved hjælp af data fra *the UK Biobank* undersøgt sammenhængen mellem høretab, brug af høreapparat og risiko for demens. Oplysninger om hørelse og brug af høreapparat var baseret på selvrapportering. Deltagerne blev spurgt: "Har du nogen problemer med din hørelse?" og "Bruger du høreapparat det meste af tiden?".

Der indgik 437.704 personer med en gennemsnitlig alder på 56 år ved undersøgelsens start, hvoraf knap 112.000 personer oplyste, at de havde problemer med hørelsen. Den gennemsnitlige opfølgningstid var godt 12 år. Brugen af selvrapporterede data betyder formentlig, at andelen af personer med høretab blev undervurderet, idet ikke alle personer med høretab nødvendigvis er opmærksomme på, at de hører dårligt.

Veldokumenteret risikofaktor

Sammenlignet med deltagere uden høretab havde deltagere med ukorrigeret høretab – det vil sige, at de havde høretab, men ikke anvendte høreapparat – ca. 42% øget risiko for udvikling af demens (hazard ratio 1,42; 95% konfidensinterval 1,28 til 1,57). Ud af de knap 112.000 deltagere i det aktuelle studie, der oplyste, at de havde problemer med hørelsen, var der kun godt 13.000 – svarende til 12 % – der anvendte høreapparat.

Neutralisering af risiko

Sammenlignet med deltagere uden høretab havde deltagere med høreapparat kun 4 % øget risiko for demens (hazard ratio 1,04; 95% konfidensinterval 0,98 til 1,10). En hazard ratio på 1 svarer til, at risikoen i de to grupper, der sammenlignes, er ens. Da konfidensintervallet, der er et udtryk for statistisk usikkerhed, for deltagere med høreapparat ligger i et interval omkring værdien '1', betyder det i praksis, at de har samme risiko for demens som personer uden problemer med hørelsen.

Brug af høreapparat ser med andre ord ud til at neutralisere den øgede risiko for demens, som er associeret med ukorrigeret høretab. Det betyder ikke, at personer med høreapparat ikke har nogen risiko for demens – men deres risiko for demens ser ud til at være på samme lave niveau som baggrundsbefolkningens.

Kontrollerede forsøg mangler

Noget tilsvarende er fundet for forhøjet blodtryk (hypertension), der ligesom høretab er en kendt risikofaktor for demens. I følge lodtrækningsbaserede (randomiserede) kontrollerede kliniske forsøg kan vellykket behandling med blodtryksregulerende medicin afbøde den øgede risiko for demens.

Der foreligger imidlertid endnu ikke nogen kontrollerede forsøg vedrørende brug af høreapparat og demensrisiko. Det aktuelle studie er et observationsstudie, hvilket betyder, at styrken af videnskabelig evidens er mindre end i et kontrolleret forsøg, og at der er flere fejlkilder. Der kan fx være tale om, at de personer, der bruger høreapparat, har relativt bedre økonomiske, sociale eller kognitive ressourcer, og at de er bedre til at passe på deres helbred end personer med ukorrigeret høretab.

Forskerne fandt yderligere, at brug af høreapparat ser ud til at neutralisere risikoen både for demens generelt og for forskellige undertyper af demens. Det kunne tyde på, at virkningen af høreapparater har en generelt positiv effekt på hjernens modstandsdygtighed snarere end at påvirke specifikke former for neuropatologi.

Stort forebyggelsespotential

Også i Danmark menes ukorrigeret høretab at udgøre en væsentlig risikofaktor for demens med et stort potential for forebyggelse. Ifølge modelberegninger fra et studie publiceret tidligere i år kan ca. 6,4 % af demenstilfælde i Danmark tilskrives ukorrigeret høretab. Hvis det var muligt at mindske forekomsten af høretab i befolkningen med 10 %, ville det formentlig kunne mindske forekomsten af demens med ca. 750 tilfælde. Hvis forekomsten af høretab i befolkningen blev mindsket med 20 %, ville antallet af personer med demens måske falde med ca. 1.500 tilfælde.

Demens er ikke kun en sygdomstilstand, der belaster patienter og pårørende. Demenssygdomme har også væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser – især som følge af udgifter til plejeboliger. Øget brug af høreapparater udgør, set fra et forebyggelsesperspektiv, en lavthængende frugt, der i følge et engelsk studie fra 2020 ville være særdeles omkostningseffektivt.

Jiang F, Mishra SR, Shrestha N, Ozaki A, Virani SS, Bright T, et al. Association between hearing aid use and all-cause and cause-specific dementia: an analysis of the UK Biobank cohort. *Lancet Public Health*. 2023;8(5):e329-e38

[PubMed](#)

Livingston G, Sommerlad A, Orgeta V, Costafreda SG, Huntley J, Ames D, et al. Dementia prevention, intervention, and care. *Lancet*. 2017;390(10113):2673-734.

[PubMed](#)

Livingston G, Costafreda S. Preventing dementia through correcting hearing: huge progress but more to do. *Lancet Public Health*. 2023;8(5):e319-e20.

[PubMed](#)

Jorgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldemar G. Potential for prevention of dementia in Denmark. *Alzheimers Dement*. 2023. Online ahead of print.

[PubMed](#)

Mukadam N, Anderson R, Knapp M, Wittenberg R, Karagiannidou M, Costafreda SG, et al. Effective interventions for potentially modifiable risk factors for late-onset dementia: a costs and cost-effectiveness modelling study. *Lancet Healthy Longev*. 2020;1(1):

[PubMed](#)

Oprettet: 26. juni 2023